

ЦУС СЭЛБЭЛТ СУДЛАЛЫН
ҮНДЭСНИЙ ТӨВ

ᠴᠤᠰ ᠰᠡᠯᠪᠡᠯᠲᠡ ᠰᠤᠳᠯᠠᠯᠢᠨ
ᠦᠨᠳᠡᠰᠨᠢ ᠲᠡᠪ

**Доноруудын дунд цус сэлбэлтээр
дамжих халдварын тархалтын
хандлага**

Н.Эрдэнэбаяр
АУ-ны доктор, дэд профессор
ЦССҮТ-ийн Ерөнхий захирал

УБ хот, Энхтайваны өргөн чөлөө, Баянзүрх дүүрэг, 3-р хороо,
ЦССҮТ Утас/Факс: 976-70112857, Э-шуудан: nctmmgl@gmail.com

Өмнөтгөл

World Health Organization

**ДЭМБ-аас Цусны аюулгүй байдлыг хангах талаар
гаргасан зөвлөмж**

Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагаас доноруудаас цуглуулсан цусны нэгж бүрт ХДХВ, Гепатит В, Гепатит С болон Тэмбүүгийн халдварыг зайлшгүй илрүүлэхийг нийт улс орнуудад зөвлөмжилдөг.

Түүнчлэн шаардлагатай тохиолдолд Шагас, Малариа зэрэг нэмэлт шинжилгээг хийх нь цусны аюулгүй байдлыг хангахад нэн чухал хэмээн заасан.

Хууль эрхзүй

Сайн дурын авлагагүй цусны донороос цус цуглуулах талаар анх 1994 онд танилцуулагдаж, 2000 онд ЭМС-ын тушаалаар баталгаажиг байжээ.

Монгол улсын “Донорын тухай хууль” 2000 онд батлагдаж, 2012, 2017 онд шинэчлэгдсэн.

“Монгол улсын төрөөс донорын цус, цусан бүтээгдэхүүний хангамжийг сайжруулах, аюулгүй байдлыг хангах талаар баримтлах бодлого 2007 онд батлагдсан.

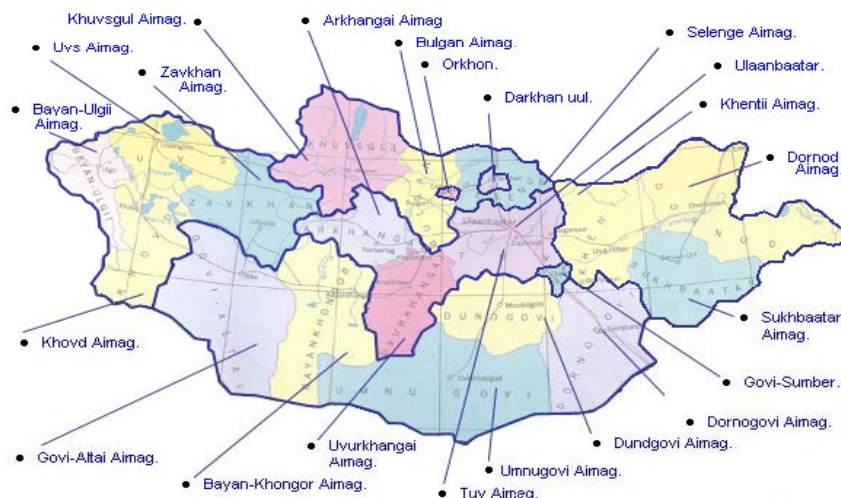
Цусны албанд мөрдөгдөх үйл ажиллагааны дүрэм, журам, заавар 2008 оны 209, 266, 2010 оны 34, 51, 377, 447, 2014 оны 450, 2016 оны 01, 02, А/93 тоот тушаал, 2017 оны 03 тоот

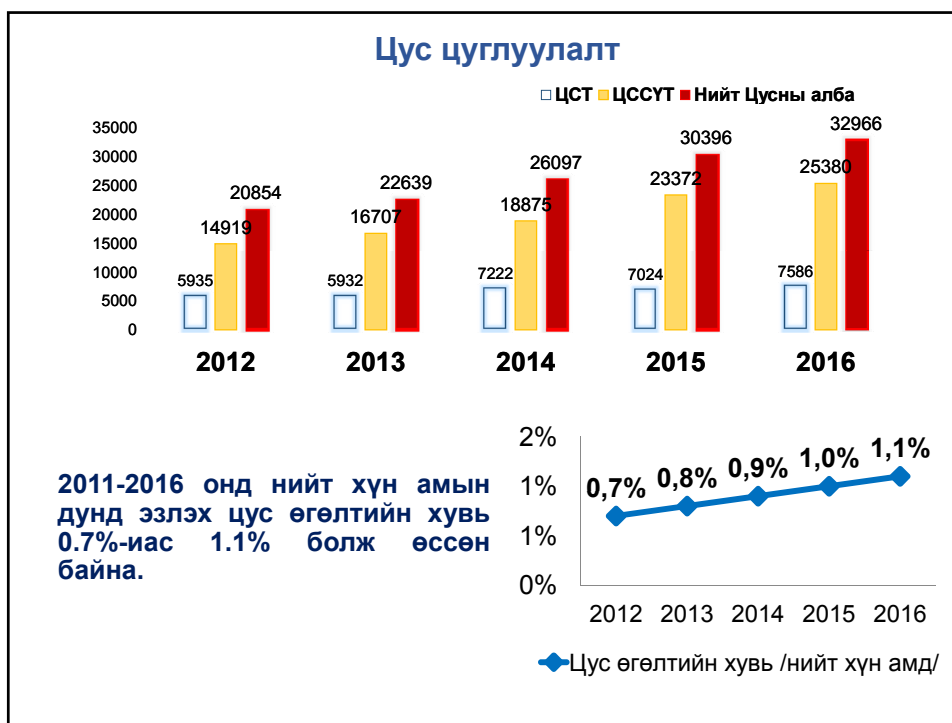
Цус сэлбэлт судлалын үндэсний төвийн стандарт 2017 онд батлагдсан.

26 Цусны салбар төв 21 аймагт

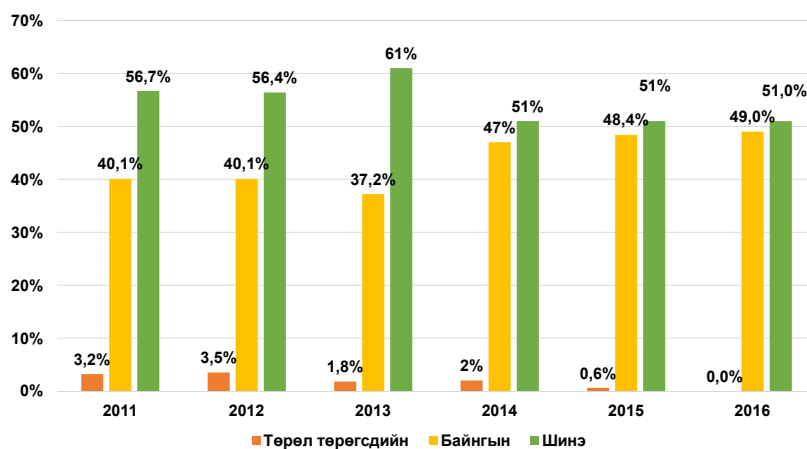
1 Цус сэлбэлт судлалын үндэсний төв /УБ/

2 Цус цуглуулах төв /УБ/

Нийт цусаа бэлэглэсэн донорын төрөл

2016 оноос Донорын төрлөөс "Төрөл төрөгсдийн донор" хасагдлаа.

Лаборатори

Чанарын хяналтын лаборатори

Халдвар илрүүлэх лаборатори

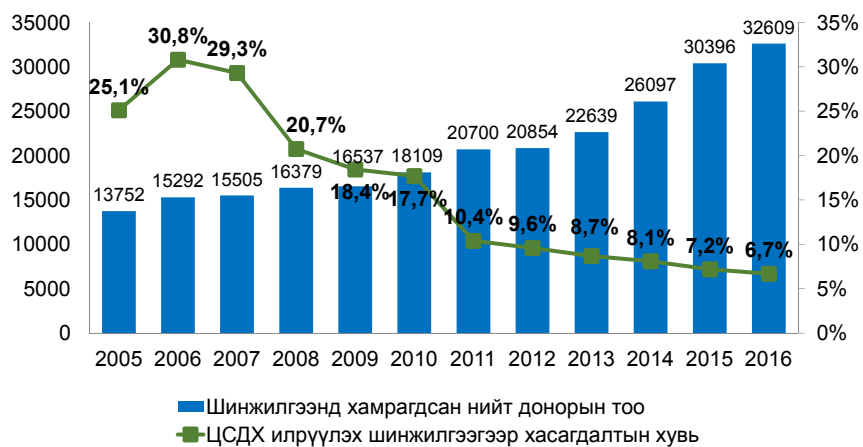
Иммуногематологийн лаборатори

- Цус өгөхийн өмнө нийт доноруудад цусны ABO/Rh бүлэг, цус багадалтыг тодорхойлно. (Гель карт, хуруу шилний арга болон автомат анализатор ашиглаж байна)
- Цуглуулсан цусны нэгж бүрт ХДХВ, гепатитын В, С вирус, тэмбүүгийн халдвар илрүүлэх шинжилгээг 100% (ФХЭБУА, НХОА ашиглаж байна)

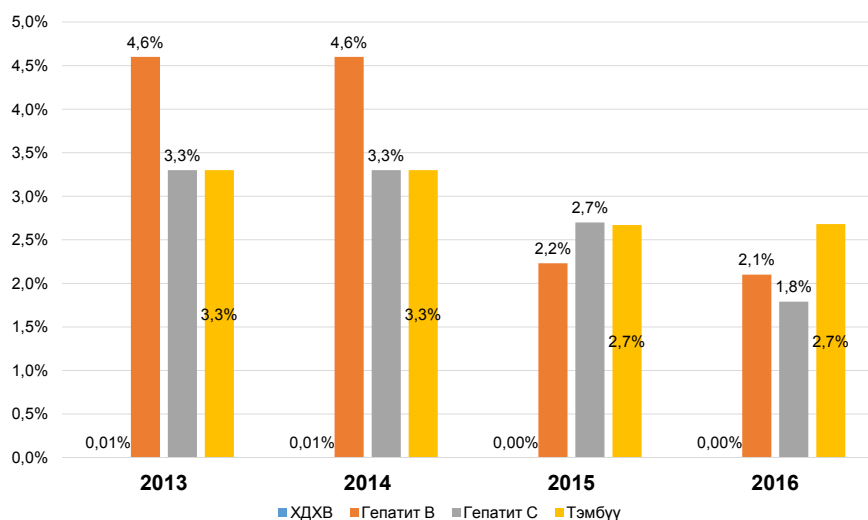

- ЦСТ-үүдэд ЦСДХ-ыг ФХЭБУ-ын аргаар шинжилж байна.
- ЦССҮТ болон 26 ЦСТ-үүд 2010 оноос Чанарын гадаад үнэлгээний хөтөлбөрт хамрагдаж эхэлсэн.

ЦСДХ илрүүлэх шинжилгээгээр донор хасагдалтын хувь /Цусны алба/

ЦСДХ илрүүлэх шинжилгээгээр донор хасагдалтын хувь /ЦССҮТ/

Бусад халдварууд

1. Донорын цусанд HTLV-I/II, CMV-өвөрмөц эсрэгбиеийг тодорхойлсон дүн /2015/

Н.Эрдэнэбаяр, С.Мөнхбаярлах, Б.Цогбадрах

1. HTLV-I/II-өвөрмөц IgG-ийг тодорхойлоход, судалгаанд хамрагдсан нийт 716 донорт 100% сөрөг байна.
2. Судалгаанд хамрагдсан нийт доноруудын 99.2%-д CMV-өвөрмөц IgG, 0.1%-д CMV-өвөрмөц IgM тус тус эерэг тодорхойлогдлоо.

2. Донорын цусанд Хепатитийн В вирусийн далд халдварыг илрүүлсэн дүн /2016/

Н.Эрдэнэбаяр, М.Цэрэндэжид

Судалгаанд хамрагдсан хепатитийн В вирусийн гадаргуугийн эсрэгтөрөгч (HBsAg) сөрөг нийт 14948 доноруудын дунд хепатитийн В вирусийн ДНХ эерэг 35(0.23%) тохиолдол илэрсэн байна.

Бусад халдварууд

3. Улаанбаатар хотын HBsAg эерэг доноруудад HBsAg-Ad субтипийн тархалтыг тодорхойлох /2017/

Н.Эрдэнэбаяр, Б.Цогбадрах, М.Цэрэндэжид

Улаанбаатар хотын HBsAg эерэг 500 донорт HBsAg-Ad субтипийн тархалтыг тодорхойлоход 9 (1.8%) эерэг байлаа.

2016 онд ЦССҮТ-д нэвтрүүлсэн шинэ технологиуд

Цус цуглуулалт	<ul style="list-style-type: none"> Аферезийн аргаар эс, сийвэн ялгах олон үйлдэлт систем (MCS) Тусгай зориулалттай эмнэлгийн зөөврийн компьютер (MOTION) Доноруудын тав тухтай байдлыг хангах, мэдээлэл авах таблет (ACER Iconia)
Үйлдвэрлэл	<ul style="list-style-type: none"> ЦЦБ-ийг туяагаар шарах (X-Ray) Эмгэгтөрүүлэгчийг идэвхгүйжүүлэх (Intercept illuminator) Улаан эсийг глицеринжүүлэн гүн хөлдөөх
Мэдээллийн технологи	<ul style="list-style-type: none"> Засвар үйлчилгээ, удирдлагын систем Хүйтэн хэлхээний температур хяналтын систем Чанарын хяналтын систем Тайлан, мэдээллийн систем Цусны албаны үйл ажиллагааны цахим программ

Цаашид

- Цусны болон донорын сонор сэрэмжийн тогтолцоог хөгжүүлэх, сайжруулах
- Шинэ технологиудыг үе шаттайгаар аймгуудад нэвтрүүлэх
- Шинэ төслүүд хэрэгжүүлэн Цусны албаны хүний нөөц болон тоног төхөөрөмжүүдийг сайжруулах /Фракцинацийн үйлдвэр, үүдэл эсийн банк/
- 2018 онд ОУ-ын магадлан итгэмжлэлийн ISO 9001 сертификат авах

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа

*Өнөөдрөөс эхлэн тогтмол хугацаанд
цусаа бэлэглэцгээе!*

“What can you do? Give blood. Give now. Give often.”